

Innst. 261 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 2 (2009–2010)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2009

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Rammevilkår, styring og måloppnåelse

Riksrevisjonen skal gjennom revisjon, kontroll og veiledning bidra til at statens inntekter blir innbetalt som forutsatt, og at statens midler og verdier blir brukt og forvaltet på en økonomisk forsvarlig måte og i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger. De overordnede rammevilkårene går fram av lov og instruks om Riksrevisjonens virksomhet (riksrevisjonsloven av 7. mai 2004 nr. 21 og instruks om Riksrevisjonens virksomhet av 11. mars 2004).

1.1.1 Riksrevisjonens styringssystem

Revisjonsaktivitetene er inndelt i regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Revisjonstypene skal utfylle hverandre slik at den samlede revisjonen blir både helhetlig og mest mulig målrettet og effektiv. For å sikre at revisjoner prioriteres ut fra vesentlighet og risiko, gjennomføres det årlig en felles overordnet risikovurdering for hvert enkelt departement med underliggende virksomheter.

Når det gjelder Riksrevisjonens egen virksomhetsrisiko, blir det i den årlige planleggingen vurdert om virksomheten har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å gjennomføre de prioriterte oppgavene. Den samlede kompetansen må til enhver tid utnyttes best mulig, slik at det kan gjennomføres en mest

mulig effektiv revisjon i samsvar med standarder og retningslinjer.

1.1.2 Virksomhetsplan og måloppnåelse

I Virksomhetsplanen for 2009–2010 er det lagt vekt på at det i revisjonsarbeidet skal gjennomføres vurderinger av risiko for misligheter ved alle departementer og virksomheter. I regnskapsrevisjonen skal i tillegg følgende risikofaktorer fanges opp på alle departementsområdene: Særskilte prioriteringer i statsbudsjettet 2008 – som regjeringens krisepakker, brukerorientering, IKT-sikkerhet og departementenes styring, med vekt på kontroll av disposisjonene og virksomhetsstyring. Resultatet av disse prioriteringene vil bli synliggjort ved revisjonsrapporteringen til Stortinget i 2010. For forvaltningsrevisjonen skal følgende temaer prioriteres: Brukerorientering, kostnadseffektivitet og IKT i forvaltningen.

Rapporteringen for 2009 viser at planlagte tiltak i hovedsak er gjennomført. Uforutsette forhold medfører imidlertid alltid et behov for enkelte omprioriteringer av ressurser. I 2009 har blant annet revisjonen av Nav og enkelte mislighetsrevisjoner vært svært ressurskrevende.

Årsrapporteringen viser at 66 prosent av ressursene ble brukt på revisjonsfaglige aktiviteter (64 prosent i 2008), 5 prosent på internasjonale aktiviteter (tilsvarende i 2008), 5 prosent på kompetanseutvikling (6 prosent i 2008) og 24 prosent på administrasjon og andre støttefunksjoner.

1.1.3 Ny strategisk plan 2010–2014

Det ble i 2009 vedtatt en ny strategisk plan som skal gjelde for perioden 2010–2014. Visjonen for perioden 2010–2014 er å «bidra effektivt til Stortingets kontroll og fremme god forvaltning». Det er definert fem strategiske hovedmål for perioden:

- Riksrevisjonen har allmenn tillit, og rollen og oppgavene er godt kjent i Stortinget og forvaltningen
- Revisjonen gjennomføres på en enhetlig måte og holder høy faglig kvalitet
- Riksrevisjonen har kompetanse til å gjennomføre arbeidsoppgavene på en effektiv og tilfredsstillende måte
- Riksrevisjonen er en ledende aktør innenfor utvikling av offentlig revisjon internasjonalt
- Riksrevisjonen er en god arbeidsplass som tiltrekker seg og beholder kompetente og engasjerte medarbeidere

Riksrevisjonen har i 2009 besluttet å få gjennomført en fagfelleevaluering av egen organisasjon. Dette arbeidet starter opp i 2010.

1.1.4 Utvikling innen enkelte forvaltningsområder som har betydning for revisjonen framover

ARBEIDS- OG VELFERDSETATEN

Arbeids- og velferdsetaten (Nav) forvalter velferdsordninger med utgifter på om lag 300 mrd. kroner, nærmere en tredel av statsbudsjettet. Etaten har om lag 2,8 mill. brukere. Den løpende driften i etaten består av komplekse arbeidsoppgaver av stort omfang og volum og som skal utføres parallelt med tre krevende reformprosesser i årene framover: Nav-reformen, pensjonsreformen og helserefusjonsreformen. Riksrevisjonens tidligere revisjoner av Arbeids- og velferdsetaten har vist store utfordringer når det gjelder oppfølging av brukere, utbetaling av rett ytelse til rett tid, internkontroll og regnskapskvalitet.

HELSE OG OMSORG

Helse- og omsorgstilbudet har stor betydning for den enkeltes levende og livsutfoldelse, og er en hovedforutsetning for et godt samfunn. Det er derfor et offentlig ansvar å sikre nødvendige helse- og omsorgstjenester til hele befolkningen. Målet er i henhold til statsbudsjettet for 2010 et helhetlig og sammenhengende helse- og omsorgstilbud, som er tilpasset den enkelte bruker. Tjenestene skal være likeverdig tilgjengelige og av god kvalitet. Regjeringens mål er å prioritere de pasientgruppene som trenger det mest, både i spesialisthelsetjenesten, i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og i tannhelsetjenesten. Regjeringen vil gjennom samhandlingsreformen søke å sikre en framtidig helse- og omsorgstjeneste som svarer både på pasientenes behov for sammenhengende tjenester og på utfordringene som er knyttet til demografiske og epidemiologiske endringer. Riksrevisjonen har gjennom en

rekke tidligere revisjoner avdekket at fastsatte mål på helse- og omsorgsområdet ikke nås, og at det er svak eierstyring av og mangelfull økonomistyring i helseforetakene.

IKT I FORVALTNINGEN

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) er en forutsetning for velferdssamfunnet. IKT effektiviserer offentlige tjenester og øker produktiviteten. Riksrevisjonen har over flere år påpekt svakheter på dette området, blant annet at IKT-systemer og registre som skal gjelde flere sektorer, får en utforming som er preget av den etaten der de er utviklet, og at de derfor i liten grad er tilpasset andre etaters behov. Det er også påvist svakheter i de dataene som legges inn i ulike systemer, og manglende rutiner for å ivareta informasjonssikkerheten. Det går fram av statsbudsjettet for 2010 at blant annet følgende tiltak skal bidra til digital fornyelse: eID, Altinn, eResept, Elektronisk faktura, Åpne standarder, Automatisk frikort for helsetjenester og Fri programvare. Det vektlegges at regjeringen vil arbeide med å bedre metodene for å sikre uttak av gevinster ved IKT-investeringene.

TRANSPORTSEKTOREN

Mål og strategier for transportpolitikken i årene framover er fastsatt gjennom St.meld. nr. 16 (2008–2009) Nasjonal transportplan 2010–2019 og behandlingen av denne i Stortinget. Det overordnede målet for transportpolitikken er å tilby et effektivt, tilgjengelig, sikkert og miljøvennlig transportsystem som dekker behovet for transport i samfunnet og fremmer regional utvikling. Ifølge Nasjonal transportplan er det planlagte investeringsprogrammet det største løftet for utbygging av transportinfrastruktur i moderne tid, og det legges opp til en vesentlig økning i vedlikeholdet. Regjeringen legger opp til en gradvis opptrapping av de økonomiske planrammene i perioden 2010–2013, og i statsbudsjettet for 2010 er det lagt opp til en samlet vekst i utgiftene på om lag 4,7 mrd. kroner (21,2 prosent) sammenlignet med saldert budsjett for 2009. Riksrevisjonen har gjennom tidligere revisjoner dokumentert svakheter i styringssystemer og vesentlige mangler ved drift og vedlikehold av veier.

STATENS PENSJONSFOND UTLAND (SPU)

Regjeringens mål er at Statens pensjonsfond skal være verdens best forvaltede fond. Dette krever at det siktes mot beste praksis internasjonalt i alle deler av forvaltningen, jf. St.meld. nr. 20 (2008–2009) Om forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2008.

Finansdepartementet har ansvaret for å utarbeide et overordnet rammeverk for forvaltningen av SPU,

fastsette den overordnede investeringsstrategien, fastsette etiske retningslinjer og for å følge opp den operative forvaltningen av fondet. Finansdepartementet sendte nye regler om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland ut på høring høsten 2009. Riksrevisjonen var blant høringsinstansene. De nye reglene vil trolig tre i kraft etter at departementet våren 2010 har lagt fram stortingsmeldingen om forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2009. Reglene omfatter blant annet operasjonalisering av arbeids- og ansvarsfordelingen mellom departementet og Norges Bank. Det legges opp til at Norges Bank innenfor de overordnede reglene skal fastsette mer detaljerte regler for kapitalforvaltningen. I tråd med forutsetningene i St.meld. nr. 20 (2008–2009) vil departementet komme tilbake til Stortinget våren 2010 med en vurdering av hvorvidt eller i hvilket omfang aktiv forvaltning i Statens pensjonsfond utland skal videreføres. Denne gjennomgangen kan medføre behov for ytterligere regelendringer.

SKATTE- OG AVGIFTSOMRÅDET

Skatte- og avgiftsforvaltningen preges av en stadig mer komplisert økonomi hos mange skatte- og avgiftspliktige, internasjonalisering av næringslivet og en betydelig økning i antallet virksomheter og arbeidstakere med midlertidig opphold i Norge. Den økte arbeidsinnvandringen har aktualisert behovet for god samhandling mellom ulike offentlige myndigheter.

Reorganiseringen av skatteetaten fra 1. januar 2008 har ført til store strukturelle og funksjonelle endringer. Mange medarbeidere har fått nye oppgaver og behovet for kompetanseheving har vært stort. Revisjonen viser at omstillingen så langt har vært krevende og at den på flere områder har påvirket resultatoppnåelsen negativt. Mangelfull kontroll av næringsdrivende og selskaper øker risikoen for provenytap ved skatteunndragelser og svindel med merverdiavgift.

MILJØ- OG KLIMAUTFORDRINGER

Klimaendringer, tap av naturmangfold og spredning av miljøgifter er de tre største globale truslene mot en miljømessig bærekraftig utvikling. Det er vedtatt en ytterligere vekst i bevilgningene til miljøtiltak i statsbudsjettet for 2010. De samlede miljøpolitiske løyvingene er økt med ca. 17 prosent fra 2009 til 2010 – i alt 37,5 mrd. kroner. Sentralt står klimatilak mot ødelegging av skog i utviklingsland, investeringer i kollektivtrafikk og jernbaneutbygging, fornybar energi, energieffektivisering og miljøteknologi.

Det er et prioritert område for Riksrevisjonen at det i revisjonen fokuseres på nasjonale klimatiltak, og at Riksrevisjonen også for sin del kan bidra til en

bedre global miljøforvaltning. Dette gjør Riksrevisjonen blant annet ved å lede og være sekretariat for arbeidsgruppen for miljørevisjon i den europeiske paraplyinstitusjonen for riksrevisjoner, EUROSAL. Sekretariatet er pådriver og tilrettelegger for miljørevisjoner og informasjonsutveksling, bistår i metodeutvikling og kompetansebygging innen miljørevisjon og bidrar dessuten til formidling og nettverksbygging mellom landene og med eksterne fagmiljøer.

1.2 Revisjonsaktiviteter og rapporteringen til Stortinget

1.2.1 Rapportering

Resultatet av regnskapsrevisjonen for regnskapsåret 2008 ble rapportert til Stortinget i Dokument 1 (2009–2010). To revisjoner ble rapportert særskilt som tillegg til Dokument 1. Dette gjaldt revisjonen av henholdsvis Arbeids- og velferdsetaten (Nav) og Statens pensjonsfond.

I 2009 ble resultatet av Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av statlige selskaper for 2008 lagt fram separat i Dokument 3:2 (2009–2010).

I 2009 oversendte Riksrevisjonen 12 forvaltningsrevisjoner og én rapport om oppfølgingen av tidligere rapporterte forvaltningsrevisjoner til Stortinget.

1.2.2 Misligheter

Riksrevisjonen skal gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Riksrevisjonen kontrollerer også virksomheter og gir råd om den enkelte virksomhets eget ansvar for å forebygge og avdekke misligheter.

Det er utarbeidet egne retningslinjer om forebygging og avdekking av misligheter. I 2009 ble det lagt betydelige ressurser i denne oppgaven, blant annet gjennom utarbeidelse av risikovurderinger rundt virksomhetenes eksponering for misligheter og oppfølging av identifisert risiko i revisjoner. I den utvidede revisjonen av Norsk Tipping AS (Dokument nr. 3:14 (2008–2009)) har Riksrevisjonen blant annet stilt spørsmål om noen har beriket seg urettmessig på disposisjoner som er foretatt.

Det er opprettet en elektronisk tipskanal på Riksrevisjonens nettside, der informasjon om mulige misligheter i statsforvaltningen mottas på en sikker måte. Nye interne rutiner for behandling av tips om misligheter eller mistanker om misligheter fra eksterne ble implementert i 2009.

1.2.3 IKT-revisjon

Riksrevisjonen har i 2009 hatt større fokus på IKT-revisjon, og da særlig revisjon av IKT-sikkerheten i statsforvaltningen. Den interne kompetansegruppen for IKT-revisjon, med deltakere fra alle revi-

sjonstypene, har blant annet et særlig ansvar for å drive langsiktig kompetanseoppbygging og gjennomføre IKT-revisjoner. Ved å utveksle erfaringer skal gruppen også bidra til å videreutvikle metodikk og kompetanse på IKT-revisjon. For regnskapsåret 2009 har kompetansegruppen ledet arbeidet med IKT-revisjoner rettet mot alle departementsområder.

1.2.4 Kommunikasjon med reviderte virksomheter

Riksrevisjonen legger vekt på at kommunikasjonen med reviderte virksomheter skal være god gjennom hele revisjonsprosessen. Det gjennomføres kontaktmøter mellom Riksrevisjonen og departementene/virksomhetene der blant annet revisjonsfunn, risikovurderinger og planer for kommende revisjonsår gjennomgås. Dette gir ledelsen i de ulike virksomhetene bedre forståelse for revisors arbeid, og ledelsens ansvar for styring og kontroll blir understreket. Møtene gir også Riksrevisjonen nyttige innspill til revisjonsarbeidet og revisorene bedre kunnskap om virksomhetenes oppgaver og hvordan de løses.

Riksrevisjonen veileder reviderte virksomheter både i den løpende revisjonen og ved å delta som observatør i aktuelle utviklingsprosjekter i forvaltningen.

I 2009 ble det innført et opplegg for brukerundersøkelser som er rettet mot reviderte virksomheter i forbindelse med gjennomførte forvaltningsrevisjoner. Dette innebærer at den reviderte virksomheten får anledning til å gi sin vurdering av revisjonsprosessen og nytten av den aktuelle rapporten så snart den aktuelle rapporten er overlevert Stortinget. Fra 2010 vil det også bli gjennomført brukerundersøkelser knyttet til den årlige regnskapsrevisjonen. Innspill fra forvaltningen er nyttige for å forbedre revisjonsprosessen og kvaliteten på rapportene.

1.2.5 Dokumentinnsyn hos forvaltningen

Det har i lengre tid vært arbeidet med en klargjøring av Riksrevisjonens rett til dokumentinnsyn i forvaltningen. Riksrevisjonen har nå utarbeidet en veiledning for praktisering av dokumentinnsyn i samsvarende med lov og instruks for Riksrevisjonen. Denne er trykt opp og publisert til forvaltningen.

1.3 Utviklingssamarbeid med andre lands riksrevisjoner

Riksrevisjonens utviklingssamarbeid startet i 2007, og fokus de første årene var på oppbygging av kompetanse, rutiner og metodikk innenfor området. I 2009 har Riksrevisjonen arbeidet for ytterligere å sikre kvalitet, forutsigbarhet og etterrettelighet i sine bistandsprosjekter.

Riksrevisjonen har et institusjonelt samarbeid med riksrevisjonene i Malawi, Zambia, Mongolia, Serbia og Nepal. I tillegg har Riksrevisjonen hatt et samarbeid med den palestinske riksrevisjonen om opplæring innenfor regnskapsrevisjon og den slovakiske riksrevisjonen innenfor forvaltningsrevisjon.

I Malawi har Riksrevisjonen siden august 2008 hatt stasjonert en norsk langtidsrådgiver som skal bistå den malawiske riksrevisjonen i dens institusjonelle utvikling. I Zambia er en norsk langtidsrådgiver på plass siden januar 2009 for å bistå den zambiske riksrevisjonen med utvikling av forvaltningsrevisjon.

Riksrevisjonen har som en del av sitt utviklingsengasjement også ønsket å styrke parlamentenes kompetanse på å behandle riksrevisjonenes rapporter og på viktigheten av å ha en uavhengig og faglig kompetent revisjon av offentlige midler. Det er derfor etablert et samarbeid med Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, der komiteen i 2009 har bidratt med kompetansebygging overfor det serbiske parlamentet på dette området. Det er også initiert et tilsvarende samarbeid med det mongolske parlamentet som ledd i Stortingets samarbeidsavtale med parlamentet i Mongolia. Det er et ønske fra Riksrevisjonens side om fortsatt å ha dette fokuset i flere av samarbeidslandene.

I tråd med samarbeidserklæringen som er inngått mellom Riksrevisjonen og Utenriksdepartementet, er det blitt avholdt to samarbeidsmøter i 2009. Målet med møtene er å utveksle informasjon om aktiviteter innenfor Riksrevisjonens utviklingssamarbeid.

Riksrevisjonens utviklingssamarbeid skal være tett koblet til arbeidet som gjøres av IDI (INTOSAI Development Initiative som er samlokalisert med Riksrevisjonen) når det gjelder å bygge kapasitet i riksrevisjoner på regional basis. Det er blitt utviklet gode samarbeidsrelasjoner med IDI i 2010. Dette samarbeidet skal ytterligere styrkes framover. IDI skal være sekretariat for det nye globale partnerskapet mellom INTOSAI og det internasjonale donorsamfunnet som er utviklet og formalisert i 2009. Partnerskapet har som målsetting å bygge kapasitet og styrke riksrevisjoner i utviklingsland gjennom økte midler som donorsamfunnet stiller til rådighet, kombinert med økt giverkoordinering.

I forbindelse med utviklingsarbeidet har Riksrevisjonen i 2009 innrapportert 9 963 000 kroner som bistandsmidler (DAC-midler) til OECD via NORAD. I 2008 var dette tallet 6 536 600 kroner.

1.4 Andre internasjonale aktiviteter

1.4.1 Internasjonale revisjonsoppdrag

Riksrevisjonen var i 2009 involvert i revisjonen av fem internasjonale organisasjoner. Revisjonen har vært utført i tråd med etablerte retningslinjer for Riksrevisjonens oppdrag som ekstern revisor. Revi-

sor har utarbeidet en årsrapport om ressursbruk, erfaringer og funn til Riksrevisjonens ledelse.

Riksrevisjonen hadde følgende revisjonsoppdrag i 2009:

- International Organization for Migration, 2001–2009
- EFTA Surveillance Authority, EFTA Court og EFTA-sekretariatet og EØS-overføringene til nye EU-medlemmer
- Interparlamentarisk union, 2006–2011
- Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa, 2006–2008
- European Molecular Biology Laboratory, European Molecular Biology Conference og European Molecular Biology Organization, 2007–2012

Riksrevisjonen har som intensjon å søke flere oppdrag som ekstern revisor i internasjonale organisasjoner framover, da flere av de nåværende oppdragene er i ferd med å avsluttes.

1.4.2 Fagfellevurdering

I 2009 startet Riksrevisjonen, som en del av et internasjonalt team, en fagfellevurdering av den kanadiske riksrevisjonen. Fagfellevurderingen skal slutføres i 2010. En representant fra Riksrevisjonen har også deltatt i en fagfellevurdering av riksrevisjonen i Tanzania.

1.4.3 Deltakelse i internasjonale møter og utviklingsprosjekter (INTOSAI og EUROSAI)

Riksrevisjonen er medlem av INTOSAI (International Organisation of Supreme Audit Institutions) og dens regionale organisasjon for Europa, EUROSAI (European Organisation of Supreme Audit Institutions). INTOSAI er etablert for å være en møteplass for utveksling av ideer og erfaringer mellom riksrevisjoner. Organisasjonen skal bidra til å fremme den faglige utviklingen av revisjonsfaget innen offentlig revisjon. Riksrevisjonen er medlem av INTOSAI Governing Board og av INTOSAI Finance and Administration Committee og møter som observatør til EUROSAI Governing Board.

Av årsmeldingen fremgår at Riksrevisjonen deltar i følgende komiteer og grupper:

- INTOSAIs standardkomité
- INTOSAIs komité for IT-revisjon
- INTOSAIs arbeidsgruppe for miljørevisjon
- INTOSAIs arbeidsgruppe for privatisering, økonomiske reguleringer og offentlig privat partnerskap

- INTOSAIs arbeidsgruppe for kapasitetsbygging av riksrevisjoner
- INTOSAIs arbeidsgruppe for revisjon av katastrofehjelp
- INTOSAIs sekretariat: En ekspedisjonssjef i Riksrevisjonen har siden 2007 tjenestegjort som Director of Strategic Planning i INTOSAI-sekretariatet i Wien
- EUROSAIs arbeidsgruppe for miljørevisjon
- EUROSAIs arbeidsgruppe for IT-revisjon
- Riksrevisjonen er også deltaker i henholdsvis EUROSAI og INTOSAIs arbeidsgrupper for utvikling av strategiske planer for begge organisasjonene.

1.4.4 Annet revisjonssamarbeid

FORVALTNING AV FISKERESSURSENE I BARENTSHAVET OG NORSKEHAVET

Den norske og den russiske riksrevisjonen sluttførte i 2007 en parallell revisjon av forvaltningen av fiskeressursene i Barentshavet og Norskehavet, jf. Dokument nr. 3:2 (2007–2008) Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen og kontrollen av fiskeressursene i Barentshavet og Norskehavet – en parallell revisjon mellom norsk og russisk riksrevisjon. Samarbeidet er fulgt opp ved inngåelse av en strategisk plan for treårsperioden 2008–2010, som igjen er konkretisert i operative planer for det enkelte år. Avtalene forutsetter felles revisjonshandlinger i de to landene og årlig rapportering til de respektive nasjonalforsamlingene.

PARALLELLREVISJON MELLOM NORGE OG RUSSLAND OM STRÅLINGSSIKKERHET OG BESKYTTELSE AV MILJØET MOT RADIOAKTIV FORURENSNING

Den norske og den russiske riksrevisjonen har i 2008–2009 gjennomført en parallell revisjon av atomsikkerhetsarbeidet i nordområdene. Hovedtemaene i parallellrevisjonen har vært status for sikkerheten ved Kola kjernekraftverk, håndtering og lagring av brukt kjernebrensel og radioaktivt avfall, kontroll med statlige midler, beredskapssamarbeidet mellom Norge og Russland og samarbeidet mellom Norge og Russland om overvåking av radioaktive kilder.

Den norske og den russiske riksrevisjonen vil på selvstendig grunnlag utarbeide og legge fram hver sin rapport hvor resultatene fra undersøkelsene presenteres. Det er videre under utarbeiding et omforent memorandum med felles vurderinger for hvert av temaene. Rapporteringen til Stortinget vil være et ordinært Dokument 3 med den norske rapporten, der

den russiske rapporten og det felles memorandumet vil være vedlegg.

HOAP (HARMONISATION IN OVERSEAS AUDIT PRACTICE)

Dette er et samarbeid mellom riksrevisjonene i en rekke giverland om rapportering og revisjon av støtte til bistandsprosjekter. HOAP har som mål å finne en felles tilnærming til revisjon av bistandsmidler.

REVISJONSSAMARBEIDET MELLOM ENKELTE LAND OM JOINT STRIKE FIGHTER (JSF)

Samarbeidet om revisjon av Joint Strike Fighter fortsatte i 2009. Årets konferanse, den femte i rekken, ble avholdt i London i september. Den nederlandske og den amerikanske riksrevisjonen presenterte rapporter for revisjonen av F 35-programmet. Det britiske forsvarsdepartementet foredro om den britiske prosessen for anskaffelse av flyene, og den engelske riksrevisjonen holdt et foredrag om mulige framtidige revisjonstilnæringer for store anskaffelsesprosjekter i forsvarssektoren.

1.5 Organisering, personale og arbeidsmiljø

1.5.1 Riksrevisorkollegiet

Riksrevisjonens øverste ledelse er et kollegium som består av fem riksrevisorer. De er valgt av Stortinget for en periode på fire år fra 1. januar 2006 til 31. desember 2009.

Kollegiet hadde i 2009 følgende sammensetning:

Leder:	Jørgen Kosmo
Varamedlem:	Brit Hoel
Nestleder:	Jan L. Stub
Varamedlem:	Arve Lønnum
Medlem:	Annelise Høegh
Varamedlem:	Finn Kristian Marthinsen
Medlem:	Geir-Ketil Hansen (Kjellbjørg Lunde fra juni 2009)
Varamedlem:	Morten Lund
Medlem:	Ranveig Frøiland
Varamedlem:	Nils Totland

Det ble avholdt ti kollegiemøter i 2009. I mai besøkte kollegiet INTOSAI's generalsekretariat og Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) i Wien.

Nye riksrevisorer er valgt for perioden 1. januar 2010 til 31. desember 2013. Kollegiet har nå følgende sammensetning:

Leder:	Jørgen Kosmo
Varamedlem:	Eirin Faldet
Nestleder:	Arve Lønnum
Varamedlem:	Liv Zazzera
Medlem:	Annelise Høegh
Varamedlem:	Martin Engeset
Medlem:	Per J. Jordal
Varamedlem:	Heidi Grande Røys
Medlem:	Synnøve Brenden
Varamedlem:	Asmund Kristoffersen

1.5.2 Organisering

Riksrevisjonen er organisert med en administrasjonsavdeling, fire regnskapsrevisjonsavdelinger og to forvaltningsrevisjonsavdelinger. Selskapskontrollen er organisert sammen med forvaltningsrevisjonen. To revisjonsstøtteenheter arbeider med metodeutvikling og kvalitetskontroll for henholdsvis regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon/selskapskontroll.

Riksrevisjonen har regionkontorer i Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim, Bodø, Tromsø og Hamar. Regionkontorene skal være bemannet slik at medarbeiderne har et godt faglig miljø og det skal legges til rette for faglig utvikling og teamarbeid på tvers av organisasjonen. Øvrige kontorer utenfor Oslo skal over tid avvikles ved naturlig avgang.

1.5.3 Personalet

Per 31. desember 2009 var det ansatt 544 personer i Riksrevisjonen. Dette utgjorde 501,5 årsverk. 103 personer var lokalisert utenfor Oslo.

Statistikken viser at kjønnsfordelingen i Riksrevisjonen fortsatt tilfredsstillende til likestillingsloven og Hovedavtalen. Kjønnsfordelingen viste i 2009 en kvinneandel på 56,8 prosent. Fordelt på aldersgrupper er kvinneandelen noe høyere i de yngre gruppene.

Det er liten lønnsforskjell mellom kvinner og menn. I saksbehandlergruppene har kvinner en noe høyere gjennomsnittslønn enn menn i stillingskodene førstekonsulent/seniorkonsulent og rådgiver, mens menn har høyere gjennomsnittslønn enn kvinner i stillingskoden underdirektør. Det er en relativt større andel kvinner enn menn som har redusert stilling (10,3 prosent kvinner og 3,8 prosent menn). Det er

kun noen få medarbeidere som har varig redusert stillingsandel. Det utlyses kun heltidsstillinger, men det legges til rette for deltidsarbeid når en medarbeider har behov for det.

1.5.4 Personalets kompetanse og kompetanseutvikling

Godt kvalifiserte medarbeidere som har variert utdanningsbakgrunn, er det viktigste fundamentet for Riksrevisjonens virksomhet. Det satses derfor bevisst på å rekruttere medarbeidere med god kompetanse, og det satses mye på å legge til rette for opplæring og utvikling slik at oppgavene kan løses på en god måte. Den faglige bakgrunnen og kompetansen varierer, blant annet mellom revisjon, økonomi, jus og ulike samfunnsvitenskaper.

Intern kompetansebygging er viktig, blant annet fordi tilbudet om formell utdanning i offentlig revisjon er begrenset. Ved tiltredelsen starter alle nye revisjonsmedarbeidere på et toårig opplæringsprogram innen den revisjonsformen de jobber med.

I 2009 har alle ledere gjennomført opplæring i Løsningsfokusert tilnærning (LØFT) til typiske lederutfordringer. Gjennom dette har lederne fått trening i hvordan de kan bruke løsningsfokuserte prinsipper i generelt utviklings- og endringsarbeid, for eksempel teamutvikling, medarbeidersamtaler og strategiutvikling. Hensikten med opplæringen har også vært å bidra til et godt arbeidsmiljø, økt energi og arbeids glede.

1.5.5 Budsjett og regnskap for 2009

Riksrevisjonens regnskap er revidert av statsautorisert revisor Vidar Haugen, som Stortingets presidentskap har oppnevnt som revisor. Regnskapet for 2009 med noter og revisjonsberetning blir sendt Stortingets presidentskap.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Martin Kolberg og Marit Nybakk, fra Fremskrittspartiet, lederen Anders Anundsen, Ulf Erik Knudsen og Øyvind Vaksdal, fra Høyre, Per-Kristian Foss, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland, fra Senterpartiet, Ola Borten Moe, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til at Riksrevisjonen er Stortingets viktigste kontrollorgan utenfor Stortinget.

Riksrevisjonens årsmelding gir et godt innblikk i virksomheten for 2009. Riksrevisjonen leverer rap-

porter av høy faglig kvalitet som gir et godt grunnlag for Stortingets kontrollvirksomhet.

Komiteen har merket seg at Riksrevisjonen arbeider etter en fireårig strategisk plan i tillegg til de årlige virksomhetsplaner. Komiteen deler Riksrevisjonens syn på betydningen av at den samlede kompetanse til enhver tid blir utnyttet på best mulig måte og vil understreke nødvendigheten av at kompetansen på de områdene de reviderer, er høy. Risikovurdering og behov for oppfølging og ikke mer eller mindre tilfeldig kompetanse blant medarbeidere, må være avgjørende for valg av revisjonsobjekter.

Komiteen har merket seg at revisjonsinnsatsen fordelt på regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er relativt stabil over tid. Komiteen forutsetter at dette skyldes antatt behov basert på vesentlighets- og risikovurderinger og ikke en fastlagt fordeling. Fleksibilitet og evne til å fange opp nye problemområder er viktig for å sikre en effektiv kontroll.

Komiteen registrerer at Riksrevisjonen vil prioritere oppfølgingen av viktige områder som Nav, helse og omsorg, IKT, transportsektoren, Statens pensjonsfond utland, og miljø- og klimautfordringen, i sitt videre arbeid.

Komiteen vil spesielt peke på at den teknologiske utvikling stiller Riksrevisjonen overfor store utfordringer. For å sikre tilfredsstillende kunnskap om datasikkerhet, om muligheter for krysskobling av informasjon mv., kreves det ekspertise på høyt nivå. Komiteen vil understreke viktigheten av at Riksrevisjonen til enhver tid innehar høy kompetanse på IKT-feltet.

Komiteen er tilfreds med at spørsmålet om Riksrevisjonens rett til dokumentinnsyn i forvaltningen nå er avklart.

Komiteen har merket seg at Riksrevisjonen driver en utstrakt internasjonal virksomhet. Det er inngått institusjonelt samarbeid med riksrevisjonene i Malawi, Zambia, Mongolia, Serbia og Nepal. Videre var man i 2009 involvert i revisjonen av fem internasjonale organisasjoner.

Komiteen registrerer videre at Riksrevisjonen gjennom INTOSAI deltar i seks komiteer i tillegg til å ivareta sekretariatsfunksjonen for INTOSAI Development Initiative. Videre spiller Riksrevisjonen en ledende rolle i den europeiske grenen av organisasjonen, EUROSAI.

Komiteen vil spesielt peke på det positive samarbeidet mellom riksrevisjonene i Norge og Russland. Parallellrevisjonene av henholdsvis forvaltningen av fiskeressursene i Barentshavet og Norskehavet, og om strålingssikkerhet og beskyttelse av miljøet mot radioaktiv forurensning, er viktige bidrag i arbeidet for en bærekraftig og tryggere utvikling i nordområdene. Likeledes bidrar samarbeidet mellom

de nordiske riksrevisjonene til å sette fellesnordiske problemstillinger på dagsorden.

Komiteen har merket seg at tre av dokumentene som Stortinget fikk oversendt i 2009, var på nynorsk. Videre at en del av Dokument nr. 3:9 (2008–2009) var oversatt til samisk. Komiteen forutsetter at Riksrevisjonen veksler mellom nynorsk og bokmål i fremtiden også. Komiteen presiserer at fritak fra målloven ikke betyr at begge målformer ikke kan benyttes.

Komiteen vil understreke viktigheten av at Riksrevisjonen til enhver tid er seg bevisst hvor grensen går for hva som er politiske anbefalinger, og at

denne bevisstheten gjenspeiles i de anbefalingene som Riksrevisjonen kommer med.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 2 (2009–2010) – Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2009 – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 25. mai 2010

Anders Anundsen

leder

Martin Kolberg

ordfører